

28.4.2021

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Suomen Yrittäjien lausunto hallituksen esitykseen alueiden kehittämisestä HE 47/2021

1. Yleistä

Suomen Yrittäjät kannattaa esityksen tavoitetta, joka on sovittava yhteen kansallista ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikkaa tehokkaaksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on uudistaa alueiden kehittämisen tavoitteita, suunnittelua ja toimintatapoja vastaamaan toimintaympäristön muutoksia sekä Euroopan unionin ja kansallisia tavoitteita. Tavoitteena on myös tukea ja edistää vaikuttavaa vuorovaikutusta ja sopimuksellisuutta alueiden kehittämisessä sekä selkeyttää sääntelyä sekä vähentää tuen saajien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa.

Suomen Yrittäjät korostaa, että alueiden kehitystyötä ohjaavat vahvasti yritykset. Täten aluekehittämisessä ja lainsäädännössä on huomioitava kauttaaltaan elinkeinoelämän osallistaminen, elinkeinoelämän tarpeiden ennakointi ja kuuleminen. Yritykset ovat tunnistettava aluekehittämisen keskeisimpänä voimavarana, julkisen hallinnon kumppaneina ja tuottajana julkisen sektorin järjestämille palveluille. Samoin yrityksille on oltava tukea ja apua rakennerahastojen hallintoon vastaamiseksi.

Esitetty lainsäädäntöuudistus palvelee monin osin ja aiheellisesti tätä yllä kirjoitettua tarkoitusta. Suomen Yrittäjillä on hallituksen esitykseen muutamia ehdotuksia ja täsmennyksiä, jotka vahvistaisivat elinkeinoelämän osallistamista ja alueiden elinvoiman vahvistamista.

1.1. Viranomaisten palveluista yritys- ja asiakaslähtöisiä

Viranomaisten vastuut ja roolit ovat esityksessä selkeät.

Yrittäjät ja yritykset ovat alueen julkishallinnon merkittävä asiakasryhmä, jolla on paljon viranomaisasiointia edellyttäviä velvoitteita. Yrittäjät ja yritykset eivät ole vain julkisen sektorin passiivisia kohteita, vaan myös sen aktiivisia kumppaneita.

Yrittäjät korostaa, että yrittäjien kannalta ei ole monesti oleellista, onko kyse kenen viranomaisen vastuusta tai palvelusta, vaan

hallinnollisten raja-aitojen täytyy olla mahdollisimman huomaamattomia ja asiakaslähtöisiä sekä sujuvasti asiakkaiden saatavissa.

1.2. Maakuntien yhteistyöryhmästä

Maakuntien yhteistyöryhmien (MYR) asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä säädettäisiin esityksessä nykyistä yleisemmin.

Yrittäjät esittää, että yhteistyöryhmät on pidettävä edelleen keskeisenä aluekehittämistoiminnan toimeenpanon yhteensovittamisen kumppanuuselimenä maakunnassa. Yhteistyöryhmällä on oltava tosiasiallista vaikuttavuutta ja päätösvaltaa sekä sen lausuntoja on pidettävä sitovina.

1.3. Aluekehittämispäätös voitava avata kesken hallituskauden

Esityksen mukaan valtioneuvosto päättäisi hallituskausittain valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä aluekehittämispäätöksellä (24 §).

Yrittäjät esittää, että valiokunnan mietinnössä korostettaisiin sitä mahdollisuutta, että valtioneuvosto voi avata ja tarkistaa kautensa aikana uudestaan aluekehittämispäätöksen. Aluekehittämispäätöksen on pysyttävä ajassa mukana ja tarpeen tullen sitä on voitava päivittää kesken kauden vastaamaan muuttunutta tilannekuvaa.

1.4. Aluekehittämiskeskusteluista tuloksellisia

Aluekehittämiskeskusteluiden (27 §) on syytä olla tavoitteellisia ja tuloksiin tähtääviä. Aluekehittämiskeskustelujen kytkentä aluekehittämispäätökseen on tärkeää. Aluekehittämiskeskusteluiden on oltava läpinäkyviä ja niistä on raportoitava mahdollisimman avoimesti. Siksikin on hyvä, että valtioneuvoston asetuseräluonnoksessa asiasta esitetään, että keskustelujen lopputuloksena on asiakirja, jossa kuvataan valtioneuvoston ja alueiden näkemys aluekehityksen tilannekuvasta, toimintaedellytyksistä ja kehittämisen painopisteistä.

Yrittäjät esittää, että aluekehittämiskeskusteluja on käytävä muidenkin kuin julkisen hallinnon kesken. Esimerkiksi osallistavana toimintatapana keskusteluihin voitaisiin pyytää lausuntoja tai toteuttaa suullinen kuuleminen aluekehittämisen keskeisiltä toimijoilta, kuten järjestöiltä.

1.5. Yrityksille tukea rakennerahastojen hallinnointiin

Tulevina vuosina on liikkeellä ehkä ennätysmäärä alueiden kehittämisrahaa, jotka koostuvat esimerkiksi perinteisesti EU:n rakennerahastoista ja koronaelvytyspaketeista. Yritysten on löydettävä sopivat rahoitusvälineet ja pystyttävä vastaamaan hankkeen hallinnointiin.

Yrittäjien ja elinkeinoelämän kannalta on erityisen tärkeää varmistaa, että sellaisia hanke- ja yritysneuvoja toimisi yritysten rajapinnassa riittävästi, jotka auttaisivat kertomaan minkälaisia rahoituksia yrittäjillä olisi käytössä ja kuinka hankehakemukset käytännössä laaditaan. Monet yritykset kokevat jo lähtökohtaisesti hanketoiminnan monimutkaisena ja byrokraattisena sekä tarvitsevat siihen käytännönläheistä apua.

Yksi kehittämiskohta on myös, että maantieteelliset toimintarajat estävät muutoin pätevien hankkeiden rahoituksen. Jos hanke ylittää maakunnan tai elyn maantieteelliset rajat, niihin ollaan yleensä kovin varovaisia myöntämään rahoitusta.

Lisäksi viranomaisten on voitava keskenään vaihtaa tietoja esimerkiksi yritysten velvoitteidenhoitoselvitysten asianmukaisuudesta yrityksen hallinnollista taakkaa lisäämättä.

Rakennerahastoissa hallinnollisen taakan vähentämisen on näyttäydyttävä myös valtioneuvoston asetuksissa ja konkreettisissa toimissa, kun hankehakuja ja muita hankeprosesseja toteutetaan kentällä.

Suomen Yrittäjät esittää, että yrityksille on oltava tukea ja neuvoa soveltuvien hankehakujen löytämiseksi ja hankehallinnointiin vastaimiseksi.

Yrittäjät esittää, että rakennerahastojen hallinnoinnissa on kiinnitettävä huomiota sujuvuuteen ja kansallista ylisääntelyä on vältettävä.

Välittävien toimielinten (maakuntien liitot ja ely-keskukset) on palveltava ja oltava läsnä aktiivisesti koko toimialueellaan.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Janika Tikkala
elinkeinopolitiikan asiantuntija